

Warszawa, dnia 17 grudnia 2009 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

Maciej Nowicki

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 17.12.09.
nr. 6614 podpis. Borusewicz

DZKIOApek-070/10007/6217/09/MW

[Signature]
SEKRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 17.12.09
nr. 8922 podpis. *[Signature]*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Nawiązując do pisma z dnia 27 listopada br., znak: BPS/DSK-043-2151/09, przekazujące oświadczenie Pani Senator Janiny Fetlińskiej, dotyczące obowiązku stosowania energooszczędnego źródła światła, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienie.

Polska obecnie aktywnie uczestniczy w realizacji unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego oraz w negocjacjach na forum globalnym w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych. Potrzeba działania w tym zakresie, mimo zgłaszanych wątpliwości, jest potwierdzona przez zdecydowaną większość środowisk naukowych, które dowodzą wpływu działalności człowieka na zmiany klimatu.

Wśród działań ukierunkowanych na redukcję emisji gazów cieplarnianych szczególne miejsce zajmuje podniesienie efektywności energetycznej, co będzie skutkowało odniesieniem korzyści nie tylko w wymiarze środowiskowym, lecz także ekonomicznym. Bardzo istotnym elementem w tym zakresie jest efektywne przetwarzanie energii elektrycznej w energię świetlną.

W ramach zobowiązań ekologicznych Unia Europejska wyznaczyła na 2020 rok cele ilościowe, tzw. „3x20%”, tj.: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku 1990, zmniejszenie zużycia energii o 20% w porównaniu z prognozami dla UE na 2020 r., zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20% całkowitego zużycia energii w UE, w tym zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w transporcie do 10%. W grudniu 2008 roku został przyjęty przez UE pakiet klimatyczno-energetyczny, w którym

zawarte są konkretne narzędzia prawne realizacji ww. celów. W związku z obraniem przez Unię Europejską takiego kierunku, sukcesywnie wprowadzane są programy mające na celu realizację dążeń na polu ograniczenia zmian klimatu. Głównym elementem polityki Unii Europejskiej stało się określenie wymogów dotyczących efektywności energetycznej, w tym również oświetlenia stosowanego w gospodarstwach domowych, które przyczyniają się do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej o 20 % do 2020 r., a tym samym do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W tym celu Komisja Europejska opracowała rozporządzenie nr 244/2009 z dnia 18 marca 2009 r. *w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla bezkierunkowych lamp do użytku domowego* (Dz. Urz. UE. L 76 z 24.3.2009 r.). Należy zaznaczyć, że prace nad rozporządzeniem trwały od wielu lat, a jego zasadność została udokumentowana niezależnymi badaniami i analizami. Ponadto, mając na uwadze proces transformacji rynku i przyzwyczajania konsumentów, Unia Europejska podjęła działania minimalizujące niedogodności, zapewniające dostępność rozwiązań oświetleniowych na rynku oraz możliwość dokonania przez konsumenta wyboru wśród szerokiej gamy bardziej efektywnych energetycznie zamienników tradycyjnej żarówki. W dyskusjach nad przepisami prawnymi dużo uwagi poświęcono ustaleniom zakresu zmian, jak i harmonogramu ich wprowadzenia, w celu zminimalizowania skutków ograniczających konsumentowi wybór produktów do różnych zastosowań i ich dostępność na rynku. Przyjęto rozwiązanie kompromisowe, które z jednej strony zmniejsza zużycie energii elektrycznej, a z drugiej stwarza sytuację akceptowalną od strony konsumentów, gdyż przepisy tego rozporządzenia wchodzi w życie etapami (od 1.09.2009 r. do 1.09.2016 r.). Nie jest zatem prawdą, że konsument zostaje zmuszony do wymiany wszystkich źródeł światła jednocześnie, ponieważ rozporządzenie nr 244/2009 wyraźnie uwzględnia sukcesywną ich wymianę przez dłuższy okres czasu oraz w trakcie ich używania.

Wprowadzenie minimalnych wymogów efektywności energetycznej dla takich wyrobów jak żarówki podyktowane jest przede wszystkim względami ograniczenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery, co bezpośrednio związane jest z produkcją energii. Istnieje efektywny kosztowo potencjał oszczędnościowy w redukcji zużycia energii w gospodarstwach domowych, który nie może być bezpośrednio osiągnięty przez system handlu emisjami (ETS). Chociaż pośredni efekt systemu ETS mógłby przełożyć się na wzrost cen energii elektrycznej, a przez to kosztów eksploatacji żarówki, wzrost ten musiałby być wielokrotny, by skutecznie zwrócić uwagę konsumenta i przekonać go do kupna świetlówki kompaktowej zamiast tradycyjnej żarówki. Oświetlenie może nawet odpowiadać za jedną piątą zużycia energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, dlatego tak istotne stało się podjęcie działań w kierunku poprawy efektywności energetycznej oświetlenia domowego. Pomimo działań wielu państw członkowskich na rzecz promowania energooszczędnego oświetlenia oraz umieszczania na opakowaniach wyraźnych

wskazań, konsumenci nie zwrócili się ku bardziej wydajnym źródłom światła, wbrew temu, że w przeliczeniu na całkowity czas ich pracy kosztują one znacznie mniej.

Należy podkreślić, że z różnych źródeł i kalkulacji prowadzonych przez niezależne instytucje wynika jednoznacznie, że okres zwrotu kosztów poniesionych na zakup żarówki energooszczędnej, przy statystycznym jej użytkowaniu, odbywa się do jednego roku. Po upływie tego czasu oszczędności na wydatkach na energię zasilają budżet domowy i mogą być przeznaczane na inwestowanie w wymianę dalszych żarówek. Przy czym należy zaznaczyć, iż trwałość świetlówek energooszczędnej wynosi od 6 000 do 15 000 godzin, natomiast trwałość żarówki tradycyjnej osiąga 1000 godzin. Zakładając, że w domu zainstalowane jest 20 źródeł światła będących żarówkami tradycyjnymi, które zostają zamienione na energooszczędne o równoważnym strumieniu światła, zużycie energii zmniejszy się nawet o 10-15%. Unia Europejska stwierdziła, że potencjał ten należy wykorzystać w interesie konsumenta, gospodarki oraz środowiska.

Nowoczesne świetlówek kompaktowe CFL występują w różnych rozmiarach i kształtach, które zbliżają je do wyglądu tradycyjnych żarówek. Zewnętrzna bańka lampy, okrywająca skręconą rurę świecącą, stała się powszechnie stosowanym elementem obudowy, a dzięki niej świetlówek CFL z wyglądu przypomina mleczną (nieprzezroczystą) żarówkę tradycyjną. Ponadto jeżeli w oprawie jest zbyt mało miejsca na zamontowanie świetlówek kompaktowej, do wymiany tradycyjnych żarówek można użyć ulepszonych żarówek halogenowych. Nie występuje zatem konieczność wymiany opraw na inne, niż używane dla żarówek tradycyjnych.

Aby zapewnić odpowiednią jakość pracy świetlówek kompaktowych, rozporządzenie nr 244/2009 wprowadza minimalne wymogi dotyczące czasu uruchamiania i nagrzewania do momentu osiągnięcia pełnego rozświetlenia. Pełne włączenie świetlówek kompaktowej nie powinno trwać dłużej niż 2 sekundy, a w ciągu jednej minuty powinno zostać osiągnięte 60% pełnego strumienia świetlnego. Są jednak dostępne na rynku świetlówek kompaktowe, których parametry, z punktu widzenia potrzeb przeciętnego konsumenta, są zbliżone do żarówek tradycyjnych. Ponadto, rozporządzenie nr 244/2009 dopuszcza na rynku ulepszone (klasy C wg etykiety energetycznej dla lamp) przezroczyste żarówki halogenowe. Dają one dokładnie taki sam rodzaj i jakość światła, jak żarówki tradycyjne lub tradycyjne lampy halogenowe, mają takie same kształty oraz wygląd i pasują do wszystkich istniejących opraw. Zapłon ma miejsce natychmiast i rozświetlają się od razu po włączeniu, a ponadto są niewrażliwe na częste włączanie. Lampy te mogą być przydatne także dla konsumentów, którzy z pewnych powodów poszukują alternatywy dla świetlówek kompaktowych (wrażliwość na światło bądź względy estetyczne, na przykład zapotrzebowanie na małe lampy w oprawach dekoracyjnych). Świetlówek kompaktowe nie pobierają więcej energii przy krótkotrwałym użyciu. Zużycie energii

w 2-3 pierwszych sekundach ich pracy jest nieco wyższe, ale później pobór mocy stabilizuje się. W praktyce, w porównaniu z tradycyjnymi żarówkami, dają one oszczędności od momentu włączenia. Częstotliwość włączania i wyłączania może wpłynąć na skrócenie czasu pracy niektórych świetlówek. Ta ich właściwość została ujęta w rozporządzeniu nr 244/2009, które wymaga, by świetlówki kompaktowe osiągały deklarowaną trwałość przy włączaniu/wyłączaniu raz na godzinę pracy. Jeśli zastosowanie lampy wiąże się z częstym przełączaniem, można stosować dedykowane świetlówki kompaktowe, które wytrzymują do 1 miliona cykliów przełączeniowych, bądź inne energooszczędne źródła światła, niewrażliwe na częstość przełączania (na przykład ulepszone żarówki halogenowe). Przedmiotowe rozporządzenie wprowadza również wymogi dotyczące trwałości, co umożliwi wyeliminowanie, wprowadzanych do obrotu przez nieuczciwych producentów, niskiej jakości świetlówek kompaktowych, które nie osiągają swojej typowej trwałości (6000 godz.). Na rynku ponadto istnieją świetlówki kompaktowe, które mogą być ściemniane, są także dostępne ściemniacze, odpowiednie do każdej świetlówki kompaktowej. Pozostaną również ulepszone żarówki halogenowe, które także mogą być w pełni ściemniane.

Prawdą jest, że w świetlówkach stosuje się rtęć, która jest niezbędna do generacji światła. Jednak prowadzone analizy wykazują, że w przypadku wytwarzania energii elektrycznej z paliw stałych, takich jak węgiel, do środowiska jest również emitowana rtęć, która znajduje się w spalanych paliwach. Zanieczyszczenia powstałe w wyniku produkcji energii elektrycznej niezbędnej do pracy lampy mają większy wpływ na środowisko niż materiały użyte w samych świetlówkach. Wzrost skuteczności świetlnej oraz trwałości źródeł światła wpływa korzystnie na środowisko, a takie cechy mają efektywne energetycznie źródła światła.

Należy również dodać, iż z powodu zawartości rtęci, energooszczędne świetlówki kompaktowe powinny być usuwane i zagospodarowywane, jako odpady specjalne. Należy je wyrzucać do pojemników z odpadami sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W sklepach ze sprzętem oświetleniowym coraz częściej pojawiają się specjalne pojemniki na zużyte świetlówki, a organizacje zajmujące się odzyskiem zużytego sprzętu oprócz przeprowadzania zbiórek zużytych lamp zajmują się również edukacją społeczeństwa w tej dziedzinie. Powyższe postępowanie ze świetlówkami reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *zusztytm sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*, (Dz.U. Nr 180, poz. 1495 z póź. zm.).

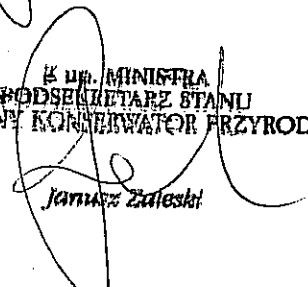
Biorąc pod uwagę, że źródła oświetlenia stanowią znaczącą pozycję w zużyciu energii elektrycznej (oświetlenie jest odpowiedzialne za około 35% zużywanej w gospodarstwie domowym energii elektrycznej), działania stymulujące efektywność przetwarzania energii elektrycznej w energię świetlną odgrywają ważną rolę dla korzyści środowiskowych oraz mogą

przynieść oszczędności finansowe zarówno w skali krajowej, jak i dla indywidualnego użytkownika.

Należy również podkreślić, że wprowadzanie coraz bardziej efektywnych źródeł światła nie powinno wywoływać innych zagrożeń środowiskowych, a konieczność wykorzystania w tym celu substancji i technologii bezpiecznych dla środowiska jest kwestią techniczną, nie podważającą zasadności działania w kierunku podnoszenia efektywności energetycznej źródeł światła.

Jednocześnie informuje, że powyższe wyjaśnienia zostały uzgodnione z Ministerstwem Gospodarki.

Z pozdrowieniem

K. dr. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY
Janusz Zaleski

do wiadomości
Departament spraw Parlamentarnych i KPRM,